
KRONIKA

APEL MUZEUM PAMIĘCI SYBIRU

123 lata zaborów, okres sowieckiej okupacji lat 1939-1941 ze Zbrodnią Katyńską i czterema wielkimi deportacjami, a w końcu 45 lat supremacji Związku Sowieckiego nad Polską wyrządziły naszemu społeczeństwu liczne szkody, które będziemy odczuwać jeszcze długo. Dlatego, próbując odbudować obywatelską i narodową wspólnotę, której istotnym elementem jest wspólnota historycznej pamięci, tworzymy od kilku lat w Białymstoku niezwykle Muzeum – Muzeum Pamięci Sybiru. Poprzez historię zesłanych i deportowanych na wschód setki tysięcy polskich patriotów, tyluż dobrowolnych osadników i ludzi szukających tam lepszego życia, chcemy w nim pokazać idee, które łączyły mieszkańców wielonarodowej Rzeczypospolitej. Bez mitologizowania, ale i bez zbędnego krytycyzmu.

Od początku doświadczamy wyjątkowej życzliwości ze strony Sybiraków i ich rodzin: przeważającą część naszej muzealnej kolekcji stanowią eksponaty przekazane przez nich w darze. W ten sposób trafiają do nas unikatowe pamiątki, często przechowywane przez pokolenia jak relikwie. Tak, jak obrazek z wizerunkiem Matki Boskiej z Dzieciątkiem, który od Powstania Styczniowego kilkakrotnie „tułał się” po Sybirze z rodziną Szrodeckich, właścicieli majątku Kożany na Podlasiu.

Inną, absolutnie wyjątkową pamiątką, jest miniaturowy obelisk, który Pelagia Gąsiorowska, wygnana po Powstaniu z rodzinnego majątku pod Nowogródkiem, otrzymała w dowód wdzięczności od zesłańców z Irkucka, którym pomagała w drodze na Sybir. Na ręcznie wykonanym z drewna przedmiocie zapisali nazwiska siedmiu zmarłych w drodze towarzyszy. Wewnątrz umieścili jedwabną wstęgę z nazwiskami tych, którzy przeżyli morderczą podróż. Kim byli? Jaki był ich dalszy los? Może kiedyś się jeszcze tego dowiemy?

Z tego miejsca apelujemy do Państwa o przekazywanie do naszych zbiorów przedmiotów związanych z obecnością Polaków na Sybirze. Zgromadzone w jednym miejscu, pozwolą na zbudowanie opowieści o czasie, o ludziach i o miejscach kluczowych dla naszej przeszłości i niezbędnych dla przyszłości! Nasze Muzeum jest dla tej opowieści domem. Tu ma ona swoje miejsce, stąd jej treść wydobywa się na świat.

Jest dla nas ważna, bo stanowi swoisty kod DNA naszej tożsamości. Jeśli nie będziemy tej opowieści znać, nie będziemy w stanie zrozumieć siebie, ani otaczającego nas świata.

Już jesienią 2021 roku, pierwsi zwiedzający przekroczą próg naszego Muzeum. Zobaczą tu nowoczesną, multimedialną ekspozycję przybliżającą światy, których już wprawdzie nie ma, ale które istniały i jednoczyły nas przez wieki: świat wielonarodowej Rzeczypospolitej i świat polskiego Sybiru. Mamy nadzieję, że dzięki hojności naszych Darczyńców będziemy mogli lepiej poznać naszą przeszłość i wskazać kierunki na przyszłość.

Chcesz nas wspomóc? Przekazać eksponat? Skontaktuj się:

Muzeum Pamięci Sybiru

ul. Węglowa 1

15-121 Białystok

Telefon: +48 795 650 800

E-mail: sekretariat@sybir.bialystok.pl

Herb Syberii z czasów Imperium Rosyjskiego

**Dyplom Naukowo-badawczego Centrum „Ustna Historia”
przy Kazachskim Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym im. Abaja**

Tłumaczenie z języka kazachskiego

Podziękowanie

Szanowni Państwo!

Naukowo-badawcze centrum „Ustna Historia” przy Kazachskim Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym imienia Abaja wyraża podziękowania dla redakcji kwartalnika za publikację rezultatów naszego naukowego projektu poświęconego tematowi „Historia Aczysaj-Kentau (1927-XXI wiek)” w postaci artykułu w kwartalniku „Zesłaniec”.

Artykuł opowiada o ciężkim życiu polskich i kazachskich obywateli w Aczysaju w latach drugiej wojny światowej.

Chcemy podziękować także autorom wspomnień, którzy wzięli udział w realizacji naszego historycznego projektu Aczysaj-Kentau za to, że podzielili się tą tragiczną historią swojego życia.

Szczególne podziękowania kierujemy do pana Tadeusza Isańskiego za ofiarną płynącą z serca pracę, który zebrał te wspomnienia w latach 2015-2021 i przetłumaczył z języka polskiego na rosyjski, co było bardzo przydatne dla realizacji naszego projektu.

Mamy nadzieję na dalszą naukową i przyjacielską współpracę.

Życzymy redakcji kwartalnika „Zesłaniec” nowych sukcesów i rozkwitu.

Z poważaniem:

Przewodniczący Związku Historyków Kazachstanu
Doktor nauk historycznych profesor Mambet Kojgeldijew

25 luty 2021 rok